

JEREVANO KOMUNIKATAS

Mes, 2015 m. gegužės 14–15 d. Jerevane susitikę ministrai, didžiuojamės, kad mūsų pirmtakus Bolonijoje įkvėpusi vizija paskatino sukurti Europos aukštojo mokslo erdvę (EAME) kurioje pasitelkusios atvirą dialogą, bendrus tikslus ir bendruosius įsipareigojimus, bendradarbiauja 47 skirtingų politinių, kultūrinių ir akademinų tradicijų šalys. Visi kartu mes savanoriškai suartiname ir deriname mūsų aukštojo mokslo sistemų reformas. Visa tai yra paremta vieša atsakomybe aukštojo mokslo, akademinės laisvės, institucinio nepriklausomumo ir pasiryžimo laikytis etikos principų srityse. Tai priklauso nuo stipraus finansavimo iš biudžeto ir įgyvendinama, diegiant bendrą kvalifikacinių laipsnių sistemą, vienodai suprantant kokybės užtikrinimo ir pripažinimo principus ir procesus ir naudojant įvairius bendrus įrankius.

Bolonijos reformos padėjo pasiekti pažangą suteikiant studentams ir absolventams galimybę judėti EAME ir pripažinti jų kvalifikacijas ir dalines studijas; studijų programos leidžia studentams įgyti žinių, gebėjimų ir kompetencijų tęsti studijas arba įsilieti į Europos darbo rinką; institucijos vis aktyviau veikia tarptautinėje erdvėje, o akademinės bendruomenės nariai bendradarbiauja, vykdydami jungtines mokymo ir tyrimų programas. EAME paskatino pradėti dialogą su kitais pasaulio regionais ir yra laikoma struktūrinio bendradarbiavimo pavyzdžiu.

Vis dėlto struktūrinės reformos įgyvendinamos netolygiai, o priemonės kartais naudojamos neteisingai arba biurokatiškai ir paviršutiniškai. Būtina toliau tobulinti mūsų aukštojo mokslo sistemas ir labiau įtraukti akademinės bendruomenės, siekiant išnaudoti visas EAME teikiamas galimybes. Mes esame pasiryžę užbaigti šį darbą ir pripažįstame, kad mūsų bendradarbiavimui būtina suteikti naują postūmį.

Šiandien EAME susiduria su rimtais iššūkiais – užsitęsusia ekonomine ir socialine krize, dideliu nedarbo lygiu, jaunų žmonių marginalizacija, demografiniais pokyčiais, naujais migracijos būdais, konfliktais tarp šalių ir jų viduje, ekstremizmu ir radikalėjimu. Kita vertus, didesnis studentų ir darbuotojų judumas didina tarpusavio supratimą, o žinios ir sparti technologijų plėtra, skatinanti bendruomenių ir ekonomikos vystymąsi, atlieka svarbų vaidmenį reformuojant aukštąjį mokslą ir tyrimus.

EAME turi imtis svarbiausio vaidmens sprendžiant šias problemas ir suteikiant daugiau galimybių Europoje bendradarbiauti ir dalytis žiniomis siekiant bendrų tikslų ir bendraujant su partneriais visame pasaulyje. Turime atnaujinti savo pradinę viziją ir sustiprinti EAME struktūrą.

Atnaujinta vizija – mūsų prioritetai

Esame pasiryžę siekti, kad iki 2020 m. mūsų bendri EAME tikslai būtų įgyvendinti visose valstybėse narėse, užtikrinant pasitikėjimą kitų šalių aukštojo mokslo sistemomis; kad automatinis kvalifikacijų pripažinimas taptų realybe ir kad studentai bei absolventai galėtų laisvai judėti EAME; kad aukštasis mokslas veiksmingai padėtų kurti įtraukias, demokratinėmis vertybėmis ir žmogaus teisėmis pagrįstas visuomenes; ir kad galimybė mokytis suteiktų kompetencijas ir įgūdžius, būtinus Europiniam pilietiškumui, inovacijoms ir įsidarbinamumui. Mes remsime ir ginsime studentų ir darbuotojų teisę į akademinę laisvę ir užtikrinsime, kad jie, kaip visateisiai partneriai, dalyvautų autonominių aukštųjų mokyklų valdyme. Mes remsime aukštąsias mokyklas, padėdami joms skatinti tarpkultūrinį supratimą, kritinį mąstymą, politinę ir religinę toleranciją, lyčių lygybę ir demokratines bei pilietines vertybes stiprinant Europos ir globalią pilietybę ir klojant pamatus įtraukioms visuomenėms. Be to, stiprinsime ryšius tarp EAME ir Europos mokslinių tyrimų erdvės.

Ateinančiais metais mes bendrai sieksime šių vienodai svarbių tikslų:

- **Pagerinti mokymo ir mokymosi kokybę ir sustiprinti jų svarbą** yra svarbiausia EAME misija. Mes skatinsime ir remsime aukštąsias mokyklas ir darbuotojus diegti pedagogines naujoves į studentą orientuotoje mokymosi aplinkoje ir išnaudoti visas skaitmeninių technologijų teikiamas galimybes mokantis ir mokant. Sieksime stiprinti mokymo, mokymosi ir mokslinių tyrimų ryšį visuose studijų lygmenyse ir raginsime institucijas, dėstytojus ir studentus suaktyvinti tokią veiklą, kuri skatina kūrybiškumą, naujoves ir verslumą. Studijų programos turėtų suteikti galimybę studentams įgyti tokių kompetencijų, kurios geriausiai atitinka asmeninius lūkesčius ir socialinius poreikius įgyvendinant veiksmingas mokymosi veiklas. Siekiant šio tikslo būtina sukurti aiškius studijų rezultatų ir darbo krūvio aprašus, lanksčius mokymosi būdus ir tinkamus mokymo ir vertinimo metodus. Labai svarbu pripažinti ir paremti kokybišką mokymą ir suteikti galimybes patbulinti dėstytojų mokymo kompetencijas. Be to, mes aktyviai įtrauksime studentus, kaip visateisius akademinės bendruomenės narius, ir kitus socialinius partnerius į studijų programų sudarymą ir kokybės užtikrinimą.
- **Skatinti absolventų užimtumą per visą jų profesinės veiklos laikotarpį** sparčiai kintančioje darbo rinkoje, kuri pasižymi technologijų plėtra, naujų profesijų atsiradimu ir augančiomis galimybėmis įsidarbinti ir dirbti savarankiškai, – tai pagrindinis EAME tikslas. Turime užtikrinti, kad, pabaigus kiekvieną studijų pakopą, absolventai įgytų kompetencijų, padedančių jiems įsilieti į darbo rinką ir suteikiančių galimybių įgyti naujų kompetencijų, kurių jiems gali reikėti, ieškant darbo vėliau bet kuriuo profesinės veiklos laikotarpiu. Mes skatinsime aukštąsias mokyklas ieškoti įvairių priemonių, siekiant šio tikslo, pavyzdžiui, stiprindami jų dialogą su darbdaviais, įgyvendindami programas, kuriose gerai suderinti teorijos ir praktikos elementai, skatindami studentų verslumo ir naujovių diegimo įgūdžius ir stebėdami absolventų profesinę karjerą. Mes skatinsime tarptautinį judumą studijuojant ir įsidarbinant kaip veiksmingą priemonę plėsti studentų kompetencijas ir didinti įsidarbinimo galimybes.
- **Siekti, kad mūsų sistemos būtų įtraukesnes** – tai svarbi EAME užduotis, nes mūsų šalių populiacijos tampa vis labiau diversifikuotos tiek dėl imigracijos, tiek dėl demografinių pokyčių. Mes įsipareigojame didinti aukštojo mokslo prieinamumą ir remti institucijas, kuriose tinkamoje aplinkoje vykdoma atitinkama mokymosi veikla, skirta skirtingų mokymosi tipų studentams, įskaitant mokymąsi visą gyvenimą. Mes pagerinsime skvarbą ir ryšius tarp skirtingų švietimo sektorių, sustiprinsime aukštojo mokslo socialinę dimensiją, pagerinsime lyčių pusiausvyrą ir padidinsime galimybes įstoti ir baigti studijas, įskaitant tarptautinio judumo galimybes nepalankioje socialinėje ekonominėje padėtyje esantiems studentams. Mes suteiksime judumo galimybes studentams ir darbuotojams iš teritorijų, kuriose vyksta konfliktai, ir sieksime, kad jie galėtų grįžti namo, kai susiklostys palankios aplinkybės. Be to, norime skatinti mokytojų rengimo programų studentų judumą, atsižvelgdami į tai, kokį svarbų vaidmenį jie atliks ugdydami europiečių ateities kartas.
- **Įgyvendinti sutartas struktūrines reformas** – tai būtina sąlyga stiprinant EAME, o, atsižvelgiant į ilgalaikę perspektyvą, tokios reformos užtikrins sėkmingą jos veikimą. EAME pagrindą sudaro bendra kvalifikacinių laipsnių ir kreditų sistema, bendros kokybės užtikrinimo nuostatos ir gairės, bendradarbiavimas judumo srityje bei jungtinės programos ir kvalifikaciniai laipsniai. Mes sukursime veiksmingesnes strategijas pripažįstant užsienio šalyse įgytus kreditus, kvalifikacijas akademiniais ir profesiniais tikslais bei ankstesnį mokymąsi. Nacionaliniu lygmeniu visapusiškai ir

nuosekliai įgyvendinant sutartas reformas, politikos formuotojai ir akademinės bendruomenės privalo kartu įsipareigoti ir siekti šio tikslo, o socialiniai partneriai – aktyviau dalyvauti. Kai kuriose šalyse šioje srityje neįgyvendintos reformos kenkia visos EAME veiklai ir pakerta pasitikėjimą ja. Turime pasitelkti tikslesnes veiklos rezultatų matavimo priemones, kaip valstybių narių rengiamų ataskaitų pagrindą. Pasitelkdami politinį dialogą ir dalydamiesi gerąja patirtimi teiksime tikslingą pagalbą toms valstybėms narėms, kurios patiria sunkumų siekdamos susitartų tikslų, bei padėsime norinčioms siekti daugiau, nei numatyta.

Siekiant šių tikslų, turi būti tobulinami EAME valdymas ir darbo metodai. Mes prašome Bolonijos tolesnės veiklos grupės peržiūrėti ir supaprastinti EAME valdymą ir darbo metodus, siekiant į darbo programą įtraukti aukštojo mokslo praktikus, ir iki kito mūsų posėdžio pateikti pasiūlymus sprendžiant klausimą dėl svarbiausių neįgyvendintų įsipareigojimų.

Mes dėkodami priimame Prancūzijos įsipareigojimą 2018 m. surengti kitą mūsų susitikimą ir nuo 2015 m. liepos mėn. iki 2018 m. birželio mėn. atlikti EAME sekretoriato funkcijas.

Ministrai džiaugiasi Baltarusijos paraiška prisijungti prie EAME ir ypač jos pasiryžimu įgyvendinti reformas, praėjus 16 metų po Bolonijos proceso pradžios, siekiant, kad Baltarusijos aukštojo mokslo sistema ir praktika atitiktų kitų EAME valstybių narių sistemas ir praktiką. Atsižvelgdami į tai, ministrai sveikina Baltarusiją prisijungus prie EAME ir yra pasirengę bendradarbiauti su šalies valstybės institucijomis ir socialiniais partneriais, įgyvendinant Bolonijos tolesnės veiklos grupės numatytas reformas, kurios yra įtrauktos į sutartą Baltarusijos narystės planą. Ministrai prašo Bolonijos tolesnės veiklos grupės laiku pateikti ataskaitą apie plano įgyvendinimą prieš 2018 m. ministrų konferenciją.

Galiausiai mes patvirtiname įgyvendinimo, struktūrinių reformų, judumo ir tarptautiškumo bei socialinės dimensijos ir mokymosi visą gyvenimą darbo grupių ir iniciatyvinės grupės dėl automatinio pripažinimo ataskaitas. Mes priimame priede nurodomas priemones ir pasinaudodami šia galimybe, pabrėžiame, kaip svarbu, kad visos valstybės narės ir patariamąjį balsą turinčios narės dalyvautų Bolonijos tolesnės veiklos grupės veikloje ir prisidėtų prie EAME darbo programos.

Priedas

I. Priimtos politinės priemonės:

- pataisytos Europos aukštojo mokslo erdvės kokybės užtikrinimo nuostatos ir gairės (ESG);
- Europinė jungtinių studijų programų kokybės užtikrinimo samprata;
- ECTS naudotojo vadovas kaip oficialus EAME dokumentas.

II. Įsipareigojimai

- Įtraukti trumposios pakopos kvalifikacijas į bendrą Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sistemą, remiantis Dublino trumposios pakopos kvalifikacijų aprašais ir užtikrinant jų kokybę pagal ESG, taip parengiant nuostatas dėl trumposios pakopos kvalifikacijų pripažinimo aukštojo mokslo sistemose, taip pat ir tose, kurios neapima tokių kvalifikacijų;
- Užtikrinti, kad kompetencijų reikalavimai įsidarbinant sudarytų sąžiningą galimybę dalyvauti pirmosios pakopos kvalifikacijos laipsnį turintiems asmenims ir paskatinti darbdavius tinkamai panaudoti visas aukštojo mokslo kvalifikacijas, įskaitant ir pirmosios pakopos kvalifikacijas;
- Bendradarbiaujant su institucijomis užtikrinti patikimos ir svarbios informacijos apie absolventų karjerą ir pasiektą pažangą darbo rinkoje teikimą institucijų vadovams, potencialiems studentams, jų tėvams ir plačiajai visuomenei;
- Peržiūrėti nacionalinius teisės aktus, siekiant, kad jie visiškai atitiktų Lisabonos pripažinimo konvenciją, iki 2016 m. pabaigos pateikiant ataskaitą Bolonijos sekretoriatui ir prašant, kad Konvencijos komitetas, bendradarbiaudamas su nacionalinių akademinio pripažinimo informacijos centrų ENIC ir NARIC tinklais, iki 2017 m. pabaigos parengtų ataskaitų analizę, tinkamai atsižvelgdamas į Konvencijos komiteto vykdomą Konvencijos stebėseną;
- Pašalinti kliūtis pripažįstant ankstesnį mokymąsi, siekiant suteikti prieigą prie aukštojo mokslo programų ir lengvinti kvalifikacijų suteikimą remiantis ankstesniu mokymusi bei paskatinti aukštojo mokslo institucijas pagerinti savo galimybes pripažinti ankstesnį mokymąsi;
- Peržiūrėti nacionalines kvalifikacijų sistemas užtikrinant, kad tokios sistemos mokymosi keliuose būtų numatyta galimybė pripažinti ankstesnį mokymąsi;
- Įsteigti šalių ir organizacijų savanorių grupę, kuri padėtų palengvinti profesinį pripažinimą;
- Skatinti darbuotojų judumą, atsižvelgiant į judumo ir tarptautiškumo darbo grupės parengtas gaires;
- Skatinti stipendijų ir paskolų perkėlimą, atsižvelgiant į judumo ir tarptautiškumo darbo grupės parengtas gaires;
- Siekti, kad įgyvendinant EAME socialinės dimensijos strategiją mūsų aukštasis mokslas taptų socialiniu požiūriu labiau įtraukiantis;
- Užtikrinti, kad profesinės kvalifikacijos iš kitų EAME šalių būtų automatiškai pripažintos tuo pačiu lygmeniu kaip atitinkamos profesinės kvalifikacijos šalies viduje;
- Suteikti galimybę aukštosioms mokykloms naudotis bet kurios tinkamos agentūros, registruotos Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo agentūrų registre, paslaugomis vykdant išorinius kokybės užtikrinimo procesus, atsižvelgiant į nacionalinius reikalavimus dėl sprendimų priėmimo.